

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Schroderus, M. & Kurttila, S. 2022. Oulun ja Stuttgartin opiskelijat ja opettajat yhteistoiminnallisesti ja interaktiivisesti verkossa. Oamk Journal 106/2022.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022062148141>

Oulun ja Stuttgartin opiskelijat ja opettajat yhteistoiminnallisesti ja interaktiivisesti verkossa

21.6.2022 - Schroderus Mira, Kurttila Sanna

Syksyllä 2021 Oulun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikön kaksi lehtoria ja Stuttgartin Duale Hochschule Baden-Württembergin professori toteuttivat yhteisopetusta sosiaalialan opiskelijoille Suomeen ja Saksaan. Opintojakson aiheena olivat erilaiset hyvinvointiyhteiskunnat (Different Welfare Societies) ja niiden vertailu. Opetuskielenä oli englanti ja menetelmänä interaktiivinen ja yhteistoiminnallinen verkko-opetus. Kyselyn perusteella opiskelijat olivat tyytyväisiä toteutukseen.

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) strategia painottaa koulutuksen kehittämisessä korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja osallistumista kansainväliseen verkostoyhteistyöhön [1]. Oamk ja Stuttgartin ammattikorkeakoulu Duale Hochschule Baden-Württemberg (DHBW) ovat tehneet jo vuosia yhteistyötä.

Vuonna 2020 Oamkin kaksi lehtoria ja DHBW:n professori toteuttivat ensimmäistä kertaa interaktiivisen yhteisopetuksen (kuva 1) Stuttgartin ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoille verkko-opetuksena. Toteutuksessa huomiota kiinnitettiin ennen kaikkea opiskelijoiden ja opettajien väliseen vuorovaikutukseen. Tämä kokeilu koettiin onnistuneeksi ja yhteisopetusta verkossa päätettiin jatkaa ja kehittää. [2]

KUVA 1. Kansainvälinen opintojakso verkkototeutuksena (kuva: Sanna Kurttila).

Opintojakson kehittäminen

Kehittämistyön tavoitteeksi otettiin opintojakson laajentaminen koskemaan Stuttgartin ammattikorkeakoulun sosiaalityön opiskelijoiden lisäksi Oamkin sosiaali- ja kuntoutusosaston opiskelijoita. Tämä toteutettiin sisällyttämällä opintojakso molempien korkeakoulujen englanninkieliseen koulutustarjontaan syksylle 2021. Opintojaksoa tarjottiin myös vaihto-opiskelijoille.

Opintojakson sisältöä suunniteltiin Oamkin ja Stuttgartin DHBW:n reunaehtojen mukaan keväällä 2021. Opintojakson aiheena oli erilaisten hyvinvointiyhteiskuntien sosiaalipolitiikka sosiaalityön näkökulmasta ja niiden vertailu.

Hyvinvointiyhteiskunnista esimerkkimaina toimivat Suomi, Saksa ja Yhdysvallat. Teemoina olivat yleisen sosiaalipolitiikan lisäksi kuntoutus, lastensuojelu, päihdetyö, maahanmuuttotyö, lapsiperheet ja asunnottomuus.

Keskeiset pedagogiset valinnat olivat yhteistoiminnallinen oppiminen ja interaktiivinen opetus. Yhteistoiminnallista oppimismenetelmää toteutettiin ensimmäistä kertaa, kun taas interaktiivinen opetus havaittiin toimivaksi metodiksi jo edellisessä toteutuksessa. Tässä toteutuksessa keskityttiin eri korkeakoulujen opiskelijoiden keskinäisen suhteen luomiseen varaamalla runsaasti aikaa esittäytymiseen, ryhmätyöhön ja keskusteluille.

DHBW:n professori ja Oamkin lehtorit suunnittelivat yhteisopetusta ja opintokokonaisuutta sähköpostitse ja Teamsin välityksellä. Koronan johdosta toteutus suunniteltiin verkko-opetuksiksi. DHBW:n ja Oamkin yhteistyövälineeksi valittiin Zoom, sillä se oli molemmilla korkeakouluilla käytettävissä

Yhteisopettajuus ja yhteistoiminnallisuus opetuksen toteuttamisessa

Opintojakso toteutettiin yhteisopettajuus-menetelmällä (tiimiopettajuus, teamteaching, Co-Teaching) suunnittelusta toteutukseen [3]. Oulun ja Stuttgartin opettajat osallistuivat opetuspäiviin ja vaihtoivat ohjausvastuuta opetuspäivien aikana keskustellen keskenään ja kysyen toisiltaan tarkennuksia teemoihin. Yhteisopetusta oli kahdeksan tuntia päivässä neljänä opetuspäivänä. Lisäksi Oamkin opiskelijoilla oli yksi päivä suomalaisten opettajien ohjauksella ja DHBW:n opiskelijoilla kaksi päivää saksalaisen opettajan opetuksella. Stuttgartilaisilla opiskelijoilla oli yksi lähipäivä enemmän, koska heidän opintojaksonsa oli laajuudeltaan kuusi opintopistettä ja oululaisten opiskelijoiden viisi opintopistettä. Eri laajuiset opintojaksot johtuvat korkeakoulujen erilaisista opetussuunnitelmista ja -rakenteista.

Opetuksen toteuttamisessa piti ottaa huomioon myös korkeakoulujen lukukausien eri ajankohdat. Stuttgartissa talvilukukausi alkaa lokakuussa ja kesälukukausi huhtikuussa. Oulussa syyslukukausi alkaa elokuussa ja kevätlukukausi tammikuussa. Yhteistä lukukausiaikaa löytyi Oamkin syyslukukauden toiselta periodilta eli marras-joulukuulta.

Opintojaksolle ilmoittautui Oamkista kahdeksan opiskelijaa, joista neljä joutui jättämään opintojakson kesken päällekkäisten opintojaksojen vuoksi. Opintojaksolle osallistui yhteensä yhdeksän opiskelijaa, joista neljä oli oamkilaisia ja viisi DHBW:n opiskelijaa. Oamkin opiskelijoista yksi oli vaihto-opiskelija. Opetus toteutui Zoomin välityksellä maanantaisin marras-joulukuun aikana 2021.

Opintojakson ensimmäinen keskeinen pedagoginen valinta oli yhteistoiminnallinen oppiminen, jota toteutettiin läpi opintojakson. Yhteistoiminnallinen oppiminen voidaan nähdä filosofisena suuntauksena, jossa vaikuttavat moninaiset oppimis- ja tiedonkäsitykset [4]. Innovaatioprosesseissa löytyy yhteistoiminnallisen oppimisen ajatuksia. Näitä ovat muun muassa positiivinen riippuvuus, yksilön vastuu, sosiaalisten taitojen merkitys ja yhdessä oppiminen. Nämä ovat tarpeellisia taitoja tietoyhteiskunnissa, joissa hyödynnetään korkeaa teknologiaa.

Yhteistoiminnallisessa oppimisessä korostuvat joustavuus ja sopeutuvuus erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kyky yksilön sisäiseen muutokseen on tarpeen, koska tänä päivänä tieto muuttuu nopeasti. [4] Tämän pedagogisen valinnan johdosta opintojaksolla olennaista oli läsnäolo ja aktiivinen osallistuminen keskusteluun.

Käytännössä yhteistoiminnallinen oppiminen toteutui opintojaksolla opiskelijoiden pienryhmiin jakamisessa. Opiskelijat pääsivät osallistumaan oppimisprosessiin ja jokainen heistä oli aktiivinen ryhmän jäsen. Yhteistoiminnallisen oppimisen menetelmässä on tärkeää, että jokainen osallistuja tuo oman osuutensa mukaan työskentelyyn. Opiskelu on tällöin tavoitteellisempaa ja oppimistulokset parempia. Yhteistoiminnallisen oppimisen piirteeksi tunnistetaan ryhmän keskeinen puhe, joten menetelmän ydinajatuksena on opiskelijoiden välinen keskustelu. Keskustelun nähdään edesauttavan yhteistä työntekoa. Opitut asiat jäävät paremmin muistiin, kun niistä on keskusteltu yhteisesti ryhmien sisällä. [5]

Opetuksen toinen keskeinen pedagoginen lähtökohta oli interaktiivinen opetus (ks. [2]). Opettajien tavoitteena opintojaksolla oli opiskelijalähtöisyys, minkä vuoksi käytettiin soveltaen interaktiivista opetusmenetelmää. Interaktiivisen opetuksen tavoitteena on edistää opiskelijoiden osallistumisaktiivisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan opiskeluunsa. Opettaja pyrkii tähän muun muassa luomalla hyväksyvää ilmapiiriä ja olemalla helposti lähestyttävä. [6] [2]

Yhteistoiminnallisen ja interaktiivisen pedagogiikan näkökulmasta johtuen opetuksen suunnittelu- ja toteuttamisvaiheessa kiinnitettiin huomiota substanssioppimisen lisäksi ennen kaikkea opiskelijoiden mahdollisuuksiin keskustella ja työskennellä pienryhmissä. Opiskelijoille tarjottiin tilaisuus kansainväliseen keskusteluun ja annettiin mahdollisuus perehtyä haluamaansa teemaan ryhmätyön muodossa. Opetusta toteutettiin Zoomin kautta tapahtuvien opetustuokioiden lisäksi käyttäen Zoomin neuvotteluhuoneita (breakout room). Ensimmäisen tunnin aikana opiskelijat kertoivat itsestään, opinnoistaan, oppimis- ja ryhmätyötoiveistaan. Tätä kautta kartoitettiin heidän tietotasoaan ja annettiin mahdollisuus vaikuttaa opetuksen sisältöön.

Opiskelijat osoittivat oppineisuutensa tekemällä ryhmätyön (kuva 2). Ryhmistä tehtiin tarkoituksellisesti kansainvälisiä, eli niissä oli jäseniä molemmista korkeakouluista. Ryhmätyöskentelyä edesauttoi ryhmäläisten käytännön tieto erilaisten hyvinvointiyhteiskuntien (keskieurooppalaista järjestelmää edustavan Saksan ja pohjoismaita edustavan Suomen) sosiaalipolitiikasta, sosiaalialasta ja palvelujärjestelmistä. Opiskelijat perehtyivät valitsemaansa sosiaalialan teemaan (esimerkiksi maahanmuuttotyöhön) ja vertailivat tältä osin Suomen ja Saksan sosiaalipolitiikkaa, järjestelmää ja palveluita. Opiskelijat olivat keskenään yhteydessä sähköpostitse, Whatsappilla, Zoomilla ja Teamsillä.

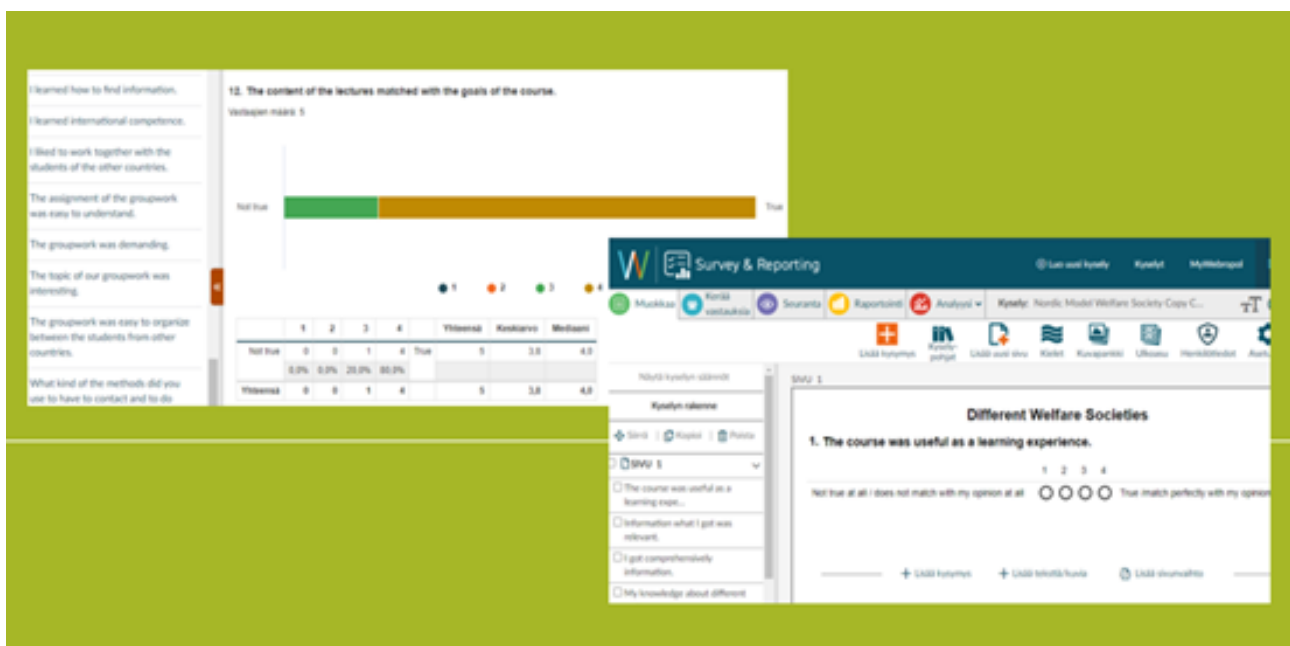

KUVA 2. Samanaikaisesti opiskelua kotona ja maailmalla. Opiskelijoiden ryhmätyön tuotoksia ja aiheita. (Kuva: Sanna Kurttila)

Opiskelijat esittelivät ryhmätyönsä opintojakson opiskelijoille ja opettajille Zoomilla. Eri maiden järjestelmien ja hyvinvointipalveluiden vertailu oli ryhmätyössä keskeisessä roolissa. Substanssietouden syventämisen, opiskelijan aktiivisen roolin ja kansainvälisen työskentelyn lisäksi opintojakson tavoitteena oli, että opiskelija oppii löytämään tietoa, osaa keskustella kriittisesti annetuista teemoista ja vertailla erilaisia yhteiskuntia sekä oppii ymmärtämään syvemmin omaa yhteiskuntaansa. Nämä taidot ovat yhteneväiset yhteistoiminnallisen oppimisen ja innovaatioprosessitoiminnan kanssa. (Ks. [4].) Ne myös edesauttavat tulevia ammattilaisia sosiaalialan palveluiden kehittämistyössä.

Opiskelijoiden palautteet

Opintojakson onnistumista analysoitaessa kiinnitettiin huomiota opiskelijoiden oppimiseen, tyytyväisyyteen ja näkemyksiin kansainvälisestä, interaktiivisesta ja yhteistoiminnallisesta työskentelystä kyselyn avulla. Opintojakson päätyttyä oululaisilla ja stuttgartilaisilla opiskelijoilla (n = 9) oli mahdollisuus antaa palautetta Webropol-kyselyn avulla (kuva 3). Kyselyyn vastasi viisi (n = 5) opiskelijaa. Koska vastaaminen tapahtui anonymisti, vastausprosentin jakautumista eri maiden välillä ei tiedetä.

KUVA 3. Opiskelijoilta Webropol-kyselyn avulla saatua palautetta (kuva: Mira Schroderus).

Opiskelijoilta kysyttiin heidän tyytyväisyyttään opintojaksoon oppimiskokemuksena seuraavilla kysymyksillä: Olivatko opitut asiat hyödyllisiä? Oliko sisältö oleellista ja kattavaa? Lisääntyikö tietämys eri hyvinvointiyhteiskunnista? Lisääntyikö ymmärrys omasta yhteiskunnasta? Tulosten mukaan opiskelijat pitivät oppimiskokemusta hyödyllisenä ja opintojakson sisältöjä oleellisena ja kattavana. Opiskelijoiden mielestä heidän ymmärryksensä oli lisääntynyt. Suurin osa koki, että ymmärrys ylipäätään erilaisista hyvinvointiyhteiskunnista oli kehittynyt opintojakson aikana.

Interaktiivisessa ja yhteistoiminnallisessa opetuksessa opiskelijalle pyritään antamaan aktiivinen rooli (ks. [4] [5] [6]). Tässä tavoitteessa ei täysin onnistuttu. Osa opiskelijoista koki, ettei heillä ollut riittävästi mahdollisuuksia keskustella substanssin aihealueista toisten opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Vaikka opettajat kokivat antaneensa tarpeeksi mahdollisuuksia breakout room -keskusteluihin, vastanneista kaksi oli täysin samaa mieltä ja kolme olisi toivonut enemmän mahdollisuuksia breakout room -keskusteluihin. Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän mielipidettään opettajien lähestyttävyydestä ja reiluudesta, sillä nämä liittyvät interaktiiviseen oppimistilanteeseen (ks. [5]). Opiskelijoiden mielestä opettajat olivat olleet helposti lähestyttäviä ja reiluja.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat sitä mieltä, että kurssin sisältö oli vastannut kurssin tavoitteita ja aihealue oli ollut mielenkiintoinen. Opiskelijat toivoivat lisää tämän kaltaista yhteisopetusta. Kyselyyn vastanneet opiskelijat kertoivat myös suosittellevansa opintojaksoa opiskelukavereilleen. Lisäksi yhteistoiminnallinen oppiminen toisen maan opiskelijoiden kanssa oli koettu mielenkiintoiseksi ja siitä oli pidetty. Kaikkien kyselyyn vastanneiden mielestä kurssi oli ehdottomasti ollut hyödyllinen sosiaalialan opiskelijoille.

Kyselyssä opiskelijat pääsivät myös analysoimaan omaa oppimistaan. Opiskelijoiden mielestä heillä on opintojakson jälkeen hiukan enemmän ideoita ja taitoja kehittää sosiaalialaa ja -palveluita kuin ennen opintojaksoa. Opiskelijat kokivat, että heillä on vielä oppimista kansainvälisestä ammatillisesta keskustelukulttuurista. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielestä opintojaksoon liittyvä ryhmätyö oli vaativa. Yksi opiskelija piti ryhmätyön ohjeistusta epäselvänä, kolmen mielestä ohjeet olivat ymmärrettävät ja yhden mielestä helpot. Ryhmätyön aihe koettiin mielenkiintoiseksi ja ryhmätyöskentelyn organisointi helpoksi.

Opiskelijoilla oli mahdollisuus antaa kehitysideoita opintojaksoon liittyen. Opintojaksolla toivottiin käsiteltävän useampia hyvinvointiyhteiskuntia, 15 opiskelijan ryhmäkoko, etukäteismateriaalia, ryhmätyön aiheiden jakoa varhaisessa vaiheessa, lyhyempikestoisia ryhmätyöesityksiä, lyhyempiä kontaktipäiviä ja väljempiä aikatauluja.

Jatkokehittäminen

Yhteistyön jatkuminen ja opetuksen kehittäminen syksyn 2020 ensimmäisen toteutuksen jälkeen kahden maan ja kahden korkeakoulun välillä onnistui niin opiskelijoiden kuin opettajienkin mielestä hyvin. Opetuksen lähtökohtana ollut interaktiivinen yhteisopettajuus ja yhteistoiminnallinen oppiminen ryhmätyön muodossa ja sen kautta oppimistavoitteiden täyttyminen koettiin menestykselliseksi.

Onnistuneesta toteutuksesta huolimatta kehitettävää löytyy. Opiskelijoille on hyvä painottaa jo ennen opintojaksolle ilmoittautumista, että tärkeintä on tunnilla keskustelu ja tiedon muodostaminen. Opintojakson vertailevan perspektiivin toteutuminen vaatii vastaisuudessa tarkennettua ohjausta. Välitettyä substanssia ei tarvitse tällä opintojaksolla opetella ulkoa. Tärkeää ja sallittua on ihmettely: miten samanlaisia yhteiskunnallisia haasteita voidaan ratkaista erilaisin keinoin sekä tuottaa kehittämisajatuksia oman maan sosiaalipolitiisiin asioihin?

Korkeakoulun rakenteisiin on tarpeellista saada rakennettua tilaa tämän kaltaiselle helposti saavutettavalle kansainväliselle opetukselle esimerkiksi pitämällä tietty päivä ja kellonaika vapaana muusta opetuksesta. Ihanteellisessa tilanteessa opintojakso sisältyy opiskelijoiden opetussuunnitelmiin. Opintojakso sopii sisällöltään niin vasta opintonsa aloittaneille kuin jo opintojensa loppuvaiheessa oleville.

Lisäksi kansainvälistä opetusta ja yhteistoiminnallista oppimista suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon opetukseen ja sen suunnitteluun tarvittava normaalia suurempi resurssitarve. Kahden maan korkeakoulujen opettajien yhteissuunnittelu korkeakoulujen reunaehtojen puitteissa vaatii tavallisesta poikkeavaa organisointia.

Myös teknisiin haasteisiin on hyvä pyrkiä löytämään ratkaisu. Kansainvälisissä tapaamisissa on tärkeää, että osallistujien internetyhteydet ja tietokoneiden kamerat toimivat.

Tämän vuoden kokemuksissa oli paljon samaa edellisvuoden kokemusten kanssa. Yhteistyöskentely kahden maan ja kolmen opettajan kesken sujuu hyvin, kun on perehdytty substansseihin ja ollaan ennen kaikkea ennakkoluulottomalla mielellä. Tämän kaltaisesta kansainvälisestä yhteistoiminnasta jäävät puuttumaan vapaamuotoiset keskustelut, joita syntyy perinteisessä vaihto-opiskelussa. Toiveena on, että seuraavaan opintojaksoon saadaan sisällytettyä myös vierailu. Substanssin kattavuuden vuoksi ihanteellista olisi saada mukaan myös kolmas ammattikorkeakoulu opiskelijoineen ja opettajineen anglosaksisesta maasta.

Yhteistä opintojaksoa toteutetaan jatkossakin. Lisäksi tavoitteena on saada opintojakso Oamkin muihinkin tutkinto-ohjelmiin. Tavoitteena on mahdollistaa moniammatillisen ja monialaisen sekä kansainvälisen yhteistyön toteutuminen opiskelijoille jo opiskeluaikana sekä tuottaa vertailevaa tietoa erilaisten hyvinvointiyhteiskuntien järjestelmistä ja palveluista eri ammattikuntien tuleville edustajille. Sosiaalialan opiskelijoiden lisäksi varsinkin terveysalojen ja liiketalouden opiskelijat hyötyisivät opintojaksosta. Samoin kaikki muutkin opiskelijat, joita yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat.

Schroderus Mira, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaaliala ja kuntoutus

Kurttila Sanna, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaaliala ja kuntoutus

Lähteet

[1] Oulun ammattikorkeakoulu. Vaikutamme avoimesti ja vastuullisesti. Oulun ammattikorkeakoulun strategia 2020–2030. Hakupäivä 4.4.2022.

http://www.oamk.fi/images/oamk/Oamkin_strategia_2020.pdf

[2] Schroderus, M. & Kurttila, S. 2021. Opettajavaihto Saksaan – interaktiivinen yhteisopetus verkossa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 21. Hakupäivä 1.4.2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202102245918>

[3] Bacharach, N., Heck, T. & Dank, M. 2004. Co-Teaching in Student Teaching: A case study. Paper presented at the annual meeting of the Association of Teacher Educators, Dallas, Texas.

[4] Siltala, R., Keskinen, S., Suomala, J. & Taatila, V. 2008. Yhteistoiminnallinen oppiminen suomalaisyritysten innovaatioprosessissa. Työelämän tutkimus 6 (1), 44–55. Hakupäivä 1.4.2022.

<https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/87550>

[5] Hellström, M., Johnson, P., Leppilampi, A. & Sahlberg, P. 2015. Yhdessä oppiminen: Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Into.

[6] Jääskelä, P., Klemola, U., Lerkkanen, M-K., Poikkeus, A-M., Rasku-Puttonen, H. & Eteläpelto, A. 2013. Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Interaktiivisuus opetuksessa ja oppimisessa. Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän tutkimuslaitos. Hakupäivä 1.4.2021.

<https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisujen-sivut/2013/yhdessa-parempaa-pedagogiikkaa>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 106/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Schroderus Mira, Kurttila Sanna

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022062148141>

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön kaksi lehtoria ja Stuttgartin Duale Hochschule Baden-Württembergin professori toteuttivat yhteisopetusta sosiaalialan opiskelijoille Suomeen ja Saksaan. Opintojakson aiheena olivat erilaiset

hyvinvointiyhteiskunnat ja niiden vertailu. Opetusmenetelmänä käytettiin interaktiivista ja yhteistoiminallista verkko-opetusta. Toteutuksen onnistumista arvioitiin Webropol-kyselyllä. Kyselyyn vastasi 56 prosenttia opintojaksolle osallistuneista ja tulosten perusteella opintojakso koettiin hyödyllisenä. Tässä julkaisussa tuodaan esille kansainvälisen yhteisopettajuuden haasteet ja mahdollisuudet yhteistoiminallisessa oppimisessa ja interaktiivisessa opetuksessa, sekä mahdolliset kehittämiskohteet. Julkaisun tavoitteena on toimia myös inspiraationa osallistua kansainväliseen yhdessä oppimiseen.